

*
Megjelen csütörtökön

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt 50 kr.
Fél évre 2 frt 30 kr.
Negyed évre 1 frt 20 kr.
Egyes szám 10 kr.

*

HONTI LAPOK

Felelős szerkesztő: HALÁSZ FERENC.

*
Szerkesztőség és
kiadóhivatal

I P O L Y S Á G.

Hivatalos és magánhirdet-
ések mérsékelt árszabás
szerint.

*

+© Ipolyság, 1899. február 2. ©-+

Építkezési szabályrendelet.

— február 1.

Régtől fogva érzett hiányokat pótol egy üdvös új szabályrendelet, mely most lép életbe: Hontvármegye építkezési szabályrendelete.

Idáig kénye kedve szerint épített mindenki. Alig van községünk, mely ne volna telve ronda, alacsony, sárfészekkel melyek ablakai ökölnyi nagyságúak voltak, azok is sárral, hulladékkal betömve és melyek sötét, bűzös szellőzeten levegő nélkül való odujában buján tenyészett a járványgomba; különösen a kisgyermek halandósági statisztája köszönhetett sokat az ilyen földbe ázott troglodit-telepeknek.

Alapvető lényege az új szabályrendeletnek az, hogy ezentúl belterületeken, külterületeken és pusztákon az új építkezésekre és a régi épületek átalakítására hatóságilag engedelem szükséges, és csak jóváhagyott tervek alapján, melyektől eltérni tilos, történhetik.

A terveket, melyekre nézve az érdekelt szomszédos felek is meghallgatandók, egy építkezési bizottság terjeszti föl a járási főszolgabíróhoz, ki az építési engedelmet kiadja. Határozata másodfokon az alispánhoz, harmadfokon a közigazgatási bizottsághoz föllebezhető.

Iskolák, nevelő és tanintézetek építéséhez az engedelem megadása a közigazgatási bizottság számára van főtartva.

Óvatos körültekintéssel vigyáz a szabályrendelet a közbiztossági és közegészségügyi tekintetekre. Meghatározza az építési anyagot, a talaj minőségét, gondoskodik a lakás tisztaságáról, szárazságáról világosságáról és kellő kényelméről.

Ezentúl új épületek befedéséhez csak cserép, pala, és más tűzbiztos anyag, és legfeljebb zsindegy használható. Csak a községtől távolabb eső részeken engedhető meg a zsuppal és náddal való fedés, ez is csak kivételesen, kellőleg elkülönített épületeknél.

Írányt szab a szabályrendelet a melléképületek kellő elkülönítésére, a belterek elkerítésére, az utcák, köztérek tisztántartására.

Az új épületeket az építkezési bizottság vizsgálja meg azok szilárdsága egészségügyi és közbiztossági állapota szempontjából és csak azután adja ki a lakhatási engedelmet, mely nélkül a lakást elfoglalni tilos.

Különös gondot fordít a szabályrendelet az ármentesített árterekkel, és árvizek által látogatott területekkel bíró községekben és határaikon történő építkezésekre, melyek biztosságára nézve különös normákat állít föl.

A 2500 lakoson fölül való községekre nézve is különleges szabályokat állít föl. Az utak szépsége céljából szabályozási vonalakat állít föl, melyeken kívül senkisép építkezhet. Megállapítja az utcák testének szélességét, szükséges új vagy zsákutcák megnyitását kisajátítás útján rendeli meg.

Érdekes és hasznos intézkedése a szabályrendeletnek, hogy a belterület rendezésére szabályozási alap alakítását rendeli el, mely alapítványokból, adakozásokból, kisajátítási pénzekből, és ezen szabályrendelet ellen vétőkre kiszabott pénzbüntetésekből létesül.

A szabályrendeletbe ütköző cselekmények vagy mulasztások kihágásnak minősülnek, és rájuk pénzbüntetéssel való megtorlás vár. E kihágások bírása elsőfokon a járási főszolgabíró, másodfokon a járási alispánja, harmadfokon a belügyi m. kir. miniszter.

Hont eltótosodása.

Írta: Kőrösy József dr.

III. A falvakban végbement magyarosodások és eltótosodások.

3. közlemény.

Ezek vizsgálatánál a jelenlegi nemzeti-ségi határvonal mentében fogunk haladni, tehát Ipolyság fölött körülbelül középe táján szeljük át a megyét.

Lépjünk be Hontmegyébe a nógrádi határról és vizsgáljuk földrajzi sorrend szerint, mit tapasztaltunk az egyes községekben.

Balassa-Gyarmat és Ipolyság közti vidék.

Az első községet, Szélestényt, megmagyarosodott tótok lakják. E falucska csak 30 évvel ezelőtt még magyarral elegyes tót vala; ma 139 lakója közt 136 magyar ajku.

A B.-Gyarmattól Korponára vezető országuatról éjszakknak fordulva és Harasztit oldalt hagyva, Apátin, Bátorfalván és Nénjén át Csábra érünk, a csalomiai járás főszolgabírájának székhelyére. Utunk

mindenütt magyar falvakon vezet keresztül, de a lakók részben új magyarok.

Igy Haraszi (Chrastince), eredetileg tót telep, a hatvanas években azonban már lakosságának fele — tudniillik katolikus — részében magyar vala, míg ágostai hitű fele tót maradt. Ma $\frac{1}{3}$ részben magyar. — Apátin a század elején magyarral elegyes tótnak említették. A legutóbbi népszámlálásban azonban 103 lakó között már 96 magyar találtatott. — Bátorfalu már régebben magyarosodott; $\frac{1}{3}$ rész lutheránus lakossága azonban még ma is tótos jellegűt ad a falunak. A gyermekek különben már mind beszélnek magyarul, a mi különösen az ott 1885 óta működő állami iskolának tulajdonítandó. — Csábra szintén még egészen magyar. Azonban a Laszkáryék néhány puskaövényével följebb fekvő ősi fészkében, Pribélben (most Fehérkut) és a vele összeépített Prikleken (most Bereklak) — mellesleg említve Csapolyics geographus szülőhelye — mintha el volna vágva a magyar szó. Itt 1848-ban félig szláv, félig kommunisztikus lázadás tört ki. Midőn a magyar nemesség, a világtörténelemben ritkán álló áldozatkészséggel, egy tollvonással eltörle a jobbágyságot, lelketlen izgatók azzal vaditák el Pribél tót népét, hogy tulajdonképen övék az egész föld és hogy az urak ezt a paraszt előtt titkolják. Midőn aztán a felbőszített nép halálfével díszített fekete zászlókkal járta be a falvakat, a Laszkáryék kastélyára fegyvert is sűtöttek el. Az izgatók Kral és Rotaridesz néptanítók valának, — az utóbbi most a hontmegyei Drénóban tanító — kik az események után a magyar kormány által Buda-Pestre is vitettek. Hozzájuk csatlakozott pedig a Laszkáry család tulajdon tanítója, Pauliny Tóth Vilmos, kinek szlavophil érzelmét azóta tágabb körben is megismerhették. A pribéliek azóta megszelidültek ugyan; midőn azonban, ha magyar nyelvről van szó, azzal szoktak válaszolni: „minek tanuljunk magyarul, mikor a tótság Pribélen kezdődik és tart a világ végéig” — már ebből is látható, hogy a pánszláv gondolkodás a tótság legdélibb nyulványainak emez egyikében is mily erős gyökereket verhetett.

A Kürtös szomszédos völgyében fekszik Zahora (Erdőmeg) és a három Palojta. Zahora a múlt században egészen tót falu vala; ma — részben az ottani állami iskola befolyása alatt — már egy harmad részben magyar. — Palojtáról (melynek neve a XVII. században, mint ez az egyháznak 1670-ből származó harangjának feliratából kivehető, Vasáros Palojta volt) nem lehetetlen, hogy régebben magyarabb jellegű volt: így a füleki basa az egész vidék falvaival magyarul levelezett.

(Folytatjuk.)

A hamis borok ellen.

A mesterséges borok készítését és forgalomba hozatalát tudvalevőleg az 1893. évi XXIII. törvények tartalmazzák. Idáig e törvény alkalmaztatás nélkül csöndes-n pihent. Most azonban hogy utóbbi időben néhány országos hirt felvert esetben rájöttek, hogy az egész ország el van árasztva hamis borokkal, a belügyi m. kir. miniszter egy nagyon üdvös rendeletet bocsátott ki, hogy a hatóságok a bormanipulációk felfödözésére különös gondot fordítsanak, és azokat esetenként teljes szigorral büntessék. Felhívja a hatóságokat, hogy erélyesen intézkedjenek, hogy oly esetekben, mikor a bormanipulációk körül alapos gyanu támad, vagy ez irányban valaki jelentést tesz, a szolgabírói hatóságok azonnal beható helyi szemlét és vizsgálatot tartssanak és a büntető ítéleteket a törvény értelmében meghozzák.

Időszerűnek tartjuk, hogy a mondott törvény idevágó rendelkezéseit kivonatossan közöljük a 1. 2. 3. és 4. §§-ai így hangzanak:

1. §. Mesterséges bort készíteni vagy gyártani, ugyszintén ily bort bármí módon forgalomba hozni tilos.
 2. §. Mesterséges a bor, ha az
 - a) nem kizárólag szőlőből, illetőleg szőlős mustból készült;
 - b) ha a borhoz tisztított szeszen vagy konyakon kívül víz vagy bármely más anyag kevertetik
 3. §. Az oly természetes bort, melyhez külföldi mazsolaszőlő is hozzáadatott „tokaji” „hegyaljai” vagy „szamorodni” elnevezés alatt forgalomba hozni tilos.
 4. §. Tilos a bort oly vidék megjelölésével forgalomba hozni, melyen az nem termelt, illetőleg mely vidék jellegének meg nem felel.
- Tilos továbbá a bort oly szőlőfaj megjelölésével forgalomba hozni, a melyből az nem készült.

Az itt felsorolt kihágásokat a törvény 5. §-a, a mennyiben azok a büntető vagy közegészségügyi törvények

szerint súlyosabb büntetés alá nem esnek 300 forintig terjedő pénzbüntetéssel sújtja.

Azonfelül a bor elkoboztatik és az elítélt a mesterséges bor egész mennyiségeért a természetes bor után járó állami boritaladót megfizetni tartozik.

A hétről.

— **A főispán nálunk.** Horváth Béla főispán tegnap székvárosában időzött és hivatalos teendői ellátása mellett szokott fogadó napját is megtartotta.

— **Közigazgatási bizottságunk** e hó 8-án delelőtt 10 órakor Horváth Béla főispán elnöklete alatt rendes havi ülést tartja meg.

— **Személyi hírek.** Czibulya László alispán a napokban közdolgokban néhány napot Budapesten töltött. — Schiller Antal kir. tanácsos közjegyző a hét végén három napra a fővárosban járt.

— **Konkoly Thege Sándor** a szalkai kerület országgyűlési képviselője, a fővárosból néhány napra Szántóra hazakerkezett.

— **Kudora János esperes.** Kudora János viski plébánost klérusunk e kiváló tagját, az ékes nyelvű szónokot Vaszary Kolos biboros hercegprímás kerületi alesperessé nevezte ki. Kudora János ugy az egyház, mint a köztevékenység terén kiváló és rokonszenves egyéniség, így megérdemelt kitüntetése mindenféle közmegelegedéssel találkozik.

— **Kalikóbál.** A hontvármegyei kasszinó által tervbe vett kalikóbál határnapját a Sántha Béla igazgató elnöklete alatt, megalakult rendezőség a hójtre február 25-ikére toltta ki a bál előkészületei és a hölgyek kényelme kedvéért. A felkért hölgyek jó ízlése a kalikó öltözéket következőleg állapította meg: fehér alapon nagy piros pöttyes szövet, a szoknyaalj kerek, piros volan-diszszel, könyökujjas Mária-

huzott derék, kis puffos vállal, az uj végén valamint a négyszögkivágásu nyak közül piros rüsz-disz, a fejen piros elszáscsokor, fehér keztyü, piros mikádó legyező. A szövet és minden hozzávaló néhány nap mulva kapható lesz Gansel Ármín divatkereskedésében, melynek kirakatában mintának egy kész öltözet ki lesz állítva. Fess dolog lenne, ha a férfiak a frakkhoz a kalikószövetből készült mély kivágásu mellényt, és a ruhadíszből készült piros nyakkendőcsokrot ölténének ez azonban nem kötelező, va' amint a kalikó öltözet is csak a táncolni kívánó hölgyekre nézve kötelező. A meghívók a közel napokban vizsiki mindentelé hirül a téli szezonnak ezt a kétségekívül legfessebb, lelegegánsabb mulatságát, melyre nemcsak megyénk szép asszonyai, szép lányai készülnek lázasan, de szomszédmegyebeli szépségeknek is kedves találkozója lesz.

— **Rózsás hir.** Chrien Gusztáv devicsei kántortanító jegyet váltott Uschbec Amália kisaszszonnyal Selmeceen

— **Uj anyakönyves.** A belügyi m. kir. miniszter Drozd Artur vámosmikolai helyettes jegyzőt az ottani állami anyakönyvi kerületbe állami anyakönyvessé nevezte ki.

— **Szomorú rovat.** Retegi Bertalan súlyki pusztai földbirtokos január 26-án 60 éves korában meghalt.

— **Gyászmise.** Az élte virágában oly korán elhalt Draskóczy Manyuska lelki üdvéért tegnap a r. kat. templomban gyászmise volt melyen a család rokonai és barátai mélyen megilletődve szentoltek néhány kegyeletes fohászt a megboldogult emlékének.

— **Névmagyarosítás.** Grün Ignác drpalánki vasuti állomási előljáró belügyminiszteri engedellemmel nevét Győri-re magyarosította meg.

— **Táncvizsga.** Sik Lipót okleveles táncmester e hó 11-én a polgári leányiskola növendékeivel a városház nagytermében táncvizsgát tart. A műsor szerint bemutatja többi közt a divatra kapott ritkább táncok közt a legyező táncot, a pas de patineurset, a pas de quatrest és a Sir Rotgen angol négyest.

Ébredés.

(Idill.)

Irta: **Katona Imre.**

Mikor kiléptek a házból, megcsapta arcukat a jótékony langyos szellő. Tele tudóvel szitták magukba az életre ébresztő tavaszi levegőt; annak kábitó illata megfeküdte szívüket, lelküket, agyukat és csak szemek sugaraiban tudott ismét utat törni magának — egymásra.

És a mikor a fiu így ránézett a leányra ez szüzi pirulással sütötte le szemeit. És elmerengett. Ahogy gözölgött ki az utca porából a kései tél fagyja, ahogy gyöngén megkavargott kisebb örvényben, ugy olvasta ki a főlzálló párából, a kavargó örvényből a saját gondolatait. Fölvetette a fejét és visszanézte a fiu égő tekintetét ép oly tüzzel, ép ugy égően.

Szó nélkül haladtak tovább. A városka végén szomorú hely terül el: a temető. Utja szélén azonban élet kél; uj élet a természetben, uj élet a nyüzsgő gyermekesportban, — mely ott játsza el gondtalan jókedvvel az ő gyermekjátékait.

Szálat ereszt a pázsit; kihajtja fejét a cickány, ezerjófű; milliónyi millió apró barázdák szabályos méreteken fejlődnek

keskeny levele peremén; tompa zugást hallat a cserebuly, amint kikelve a gyarló petéből, erőtlen rogyik vissza a száraz orgona bokor aljába: még nem bírja a röpülője; félénken illanik tova a faközöldes kis gyík, míg a ferge mezei futone kihíván csillogtatva zöldes kék hátát, vakmerő bátorsággal támadásra készíti vékonyka csápjait. Lomhán mászik tova a hengeralaku nünüke. utána vékonyka vonalban huzódik végig a gyürött levélen a narancs-sárga váladék.

A felengedett fagyból zsongva kél ki a földturó bogár, — milliónyi petéit lerakva a száraz avarra. A törpe orgonabokor hullajtja elfeketült, elárvult ágait; nyomába tér üde hajtással azonban az élesszínü új rügy. Ákáczról gyöngö szellő lefujja eobten az elerőtlenedett, üresre kiaszott hüvelyt, hogy helyet engedjen a fürtös bimbonak, mely erővel tör magának utat a szabad levegőre.

Tul látóhatárukon homályba vész a vidék. Ködös borongás üli meg a tájéket, erőtlen sugara a napnak nem tudják azt elosztatni. Komor felhők kergetik egymást; csak itt-ott csillog elé az áttörő sugár és láttatja halvány foltyát az ég kékjének. Langy szellő suhanik hirtelen végig a lég-

ben. apró esőcseppeket hullatva a poros földre. És utána oszlik a felhőtömeg; mind élesebben tűnik elő az ég azurkékje. a nap izzó korongja tüzes sugárkévek közül ragyog elé szemvakitón; sugara megörnek a hamvas-szürke felhőkön és mutatják a szivárvány szabályos ívét, amint egymásba olvadó színeiben pompázik a keleti égen.

Gyémántragyogással csillog az esősepp a hervatag harasztan, míg büszkén egyenesedik fel a meghajlott fűszál; valami zsibbasztó, kőjes illat áramlik szét a légen, — a leány tántorogva kapaszkodik a fiu kárjába: a kakutú szédítő illata árasztja el a léget.

— Oh, menjünk innen, menjünk; nem élet ez itt, hol oszlik az élet, hol halott minden.

— Bohó leány te; hol oszlik az élet, ott uj élet is kél. Uj nincs e földön semmi is és minden, mit nyüzsgöni, mozogni észrevesz tekinteted, minden, de minden csak föltámadása, ujjászületése annak, ami holtak látszott, ujjáébredése az aluvó természetnek.

— De halott itt minden, érzem; zsibbad a lelkem, érzékeim elvesztik öntudatokat, nem tudnak működni szabadján: ránehezül tudómre, izmaira, egész lényemet

— **Polgárbál.** Az ipolysági polgárság Zanoletty Károly bíró védnöksége alatt e hó 12-én szegény gyermekek felruházására Hopfinger József vendéglője összes helyiségeiben jótékonycélu táncestet rendez.

— **Dalest Nagy-Maroson.** A nagymarosi dal-egylet e hó 4-én szombaton a Korona szálló termében zártkörű táncvigalommal egybekapcsolva dalestét rendez.

— **Tűzoltók bálja.** Tegnap este folyt le a Bauer-féle nagyvendéglő helyiségeiben az ipolysági tűzoltók bálja várakozáson fölül való szép sikerrel. Berkó Istvánné, a bál védasszonya udvarát szép asszonyok, szép lányoknak egész festői serege képezte. A bál fényét különösen emelte az, hogy Horváth Béla főispán is megjelent. Szvitjében ott volt Czibulya László alispán. Helmbacher Nándor kir. törvénzéki elnök. Schuller Antal kir. tanácsos, Laszkáry Pál stb. Sántha Béla főparancsnok derék tűzoltóival nyalka formaruhában jelent meg. Éjfélkor, mikor a sorokat írjuk, a tánchangulat oly magas, hogy lehádása csak hajnalpirkadásra várható. A tűzoltóbanda muzsikális tudományáról ügyesen adott számot a szünetek alatt. A bálon jelenvoit hölgyek névsora:

Berkó Istvánné, Marek Károlyné, Czibulya Máduska, Cserevenyák Györgyné (B-Gyarmat) Keller Ilonka, Dombó Rózsika, Valencsik Ilonka, és Erzsike. (D-Palánk) Murányi Aranka, (Léva) Komzsik Istvánné, Pelikán Ferenczné, Csermák Ernőné, Flasch Istvánné, Batroff Frigyesné, Cserevenyák Jánosné, Podhragay Mihályné, Bulla Istvánné, Buzás Erzsike, Vikolinszky Jánosné, Heffter Rikárdné, Kolos Ilona, Surányi Nátánné, Rosenfeld Gizella, Surányi Katica és Irma (B-Gyarmat), Héger Ferencné, Francisci Margit (Győr), Sági Benőné, Salkovszky Ferencné drné, Herczeg Mariska, Nagy Antalné, Haan Kálmánné és Ida, Káliska Mihályné, Soltész Istvánné drné, Rosenfeld Hercogné, Gönczöl Gáspárné, Lilla és Janka, Ellenbogen Arminné, Szauder Kálmánné, Balog Józsefné Ördög Istvánné stb., stb.

Színház.

Az a jó vélemény, melyet Polgár Béla társulata maga irányában elejétől felkeltett, e héten gyarapodásban csak nyert. Műélvezet tekintetében ez a színházi hét még értékesebb volt.

Csütörtökön az édes, az örökbecsű *Lili* operettet adták nagyon élvezetes előadásban. Lilit ezt a bájos szerepet H. Serfőzi Etel énekelte és ugy énekbeli, mint játékbéli precizitásért gyakran és őszintén tapsolták. Különösen poétikus volt harmadik felvonásbeli jelenete a már megöregedett Antoinnal, kit Rédei ábrázolt és ki különösen kedvvel és ambícióval énekelte éres muzsikája hangján. Batliér bá-

rót Szabó játszotta, ki szorgalmával és ambíciójával napról napra becsesebbé nőveli magát. Klasszikus alakítást mutatott Kiss Pálfi Hipotéz a vén ruó szerepében, kinek pusztá megjelenése megindította a novotó idegeket. Jó volt még Kiss János Bompán tanárja. Az ánszámbl a lehető legjobb volt.

Jóizü darab volt pénteken Dankó Pista *Cigányszerelem* című népszínműve, mely a híres Rigó Janosi kaptáján készült. Legsikerültebb volt Rédei mint Csiesó Gyula cimbalmos, kivel Szepesi Szidi mint Tellas Maresa énekelte néhány szép melankolikus dalt, tapsokkal kísérve. Törülmetszett volt Kiss János, mint Dudrai Matyi. Kiss János megállapodott színész, szerepköre a paraszt zsáner, melyben tehetségő különösen kiváló. Jól beleillettek a cigánylégkörbe Polgár. Molnár Gizella Kiss Pálfi, Murányi Juliska Darázs Etel erős drámai vonásokkal skizzirozta.

Szombaton *Dreyfus kapitány* aktuális dráma ment, a címszerepben Kiss Jánossal. Kasszadarabnak volt szánva, de meglehetősen részvétlenséggel találkozott ott, ahonnet érdeklődésre számítottak.

Vasárnap agyonpréselt házban került színre az *Aranylakodalm*, mely a szabadságharc fenséges legendájából gyűjtött motívumaival elővülhetlen becsű marad. Megleppő volt a kiállítás, melylyel ezt a látványos darabot ezen a kis színpadon adták. Legszebb kép volt az 5-ik a budai várban, legmeghatóbb a 7-ik kép az utolsó ágyu, legmeggrázóbb a 4-ik kép, a piski csata. Murányi Juliska Katalin, a hős feleség szerepében meghatóan szép, poétikus alakítást mutatott be és tanulságot tett kétségtelen tehetségő rohamos fejlődéséről. Figyelemreméltó kiegészítője volt Gyárfás Koltai Jenő szerepében, melyet kedvvel, lelkesen és jól alakított meg. Brilláns eszközökkel játszotta meg Polgár Béla Krausz bácsit. ezt a bravuros szerepet, mintha csak ő kreálta volna meg. Ki kell emelnünk *Vadász* Lajost, ki mint Kossuth Lajos megleppően találó, mint Prodan oláh tribun főlelmesen szép maszkjával szorul rá nagy dícséretre. Pompás volt Kiss Pálfi, mint Mikulák Janó tót honvéd.

A közönségre mély hatást tett a hazafias vonatkozású, megkapó szépségekkel teli darab. A színészekkel együtt fel volt villanyozva, fel volt buzdulva és szórta sűrűn, őszintén, hosszasan a tapsvihart. A darab fináléjában azonban sokan későn ébredtek arra, hogy nemzeti imádsá-

gunk a *himnusz* éneklését felállva illő meghallgatni.

Hetfőn ritkaságszámba ment a *Parasztbecsület* ez a heves, szárnyaló zenéjű opera, Santuzzát P. Szepesi Szidi énekelte, hangja ebben a parádés szerepben gyönyörűen esengett a legmagasabb regiszterekben is Bravurosan oldotta meg nehéz feladatát Rédey (Turiddu) is, kinek torka ez estén különösen kitűnően volt disponálva. Hogy H. Serfőzi Etel mint Lola excellált. fölösleges mondani. Jól bevált Gyárfás mint Alfio, friss, üde hangot árult el Hervay Erzsi, ki szorgalmas, törekvő színész, kár, hogy tehetségét nem pólyázza ki a rendező apró szerepköréből.

A kar, néhány apróbb meghibbanásra szemet hunyva, eléggé beleilleszkedett a keretbe, a zenekar is jó volt, úgy, hogy az előadás szinte teljes illuziót keltett.

Az operát megelőzte *Melinda* bohózat. Az apróságon a közönség nagyon kacagott. Polgár Béla és Kiss Pálfi maszkja tulzott volt, bár illett a darab vastag, erősen obszcón komikumához.

Polgár Béla ezzel tulajdonképpen bucsut akart venni Ipolyságtól, de figyelemmel arra, hogy néhány szelvény kimaradt, és biztatva közönségünk műszeretétől megletézi a szezon még egy főbérlettel. Így kedden Herceg Ferenc kitűnő bohózata a *Három testőr* került színre pompás összevágó előadásban, Polgár páratlan Polla-esek J. Jánosa, Murányi Juliska ügyesen stilizált Rózája, Károlyi Böske díszkrót, és minden izében kedves Lizája, Szabó nagy értelmességgel felfogott Rátkyja, Kiss János sok humorral fűszerezett Latorkája, Kiss Pálfi bohózatos Kosnitzkyje különösen tetszett és valódi műélvezetet szerzett.

Polgár Béla jobbnál-jobb darabokkal kedveskedik végezetre is. Ma *Nebántsvirág* pompás operett, holnap *Coulisset ur kacagató* bohózat kerül színre. Előadják még *Kanári hercegnőt*, *Keresd a szíved*, stb. Csak közönségünk ne vonja meg erre a rövid időre tőlük a meleg támogatást, melyre igazán derekasan rászolgáltak.

A gümőkórrol.

Közl: Nagy Antal áll. allatorvos.

A gümőkór (tuberkulosis) házi állataink közül leggyakrabban a szarvasmarhán. sertésen, ritkábban a szárnyasoknál előforduló, s ragályozás utján egyikről a másikra s az emberre is átterjedő gyógyithatlan betegség.

A gümőkór bacillusát Koch Róbert tanár fedezte fel, ezzel minden kétséget kizárólag megállapítva a gümőkór oktatát. Kiválóan fontos dolog e betegséggel foglalkoznunk annyival is inkább, mivel a házi állatok húsának s egyéb nyersterményeinek emberi élvezetre való felhasználása által a közegészségügygel is szoros kapcsolatban áll. Ezen tény tehát maga is elég ok arra nézve, hogy e betegség elfojtására törekedjünk, ha nem is tekintjük azon nemzetgazdasági hasznót, a mely az oly nagy vagyont képviselő állatállomány megvédése által gazdáinkra háramlik. Állattenyésztőink és állat tartóink ismerhetik e betegséget s így mérlegelhetik azon fontos körülményt is, hogy e betegség — főleg a nyugati fajták tenyésztése által intenzív gazdálkodás mellett. — nagyban terjedvén, rövid idő múlva jelentős károkat fog okozni. Számptalan külföldi statisztikát említhetnénk fel annak szomorú illusztrálására, hogy a vágóhidakon mennyi ily betegségben szenvedő szarvasmarha és sertés vágatik le illetve szuratik le és koboztatik el. Németországban és Dániában már hiteles adatok állanak rendelkezésre fentiek illusztrálására. Így például a szász kir. belügyminiszter már 1887. év végén rendelte el az erre vonatkozó adatok gyűjtését s 3935 esetben konstatált gümőkór 628.970 drb szarvasmarha közül; tehát

vonja a megsemmisülés felé, hogy szédület fog el, lábaim roskadoznak. Vezess innen, oh menjünk, — itt érzem a halál lehat . . .

Előttük huzódik el a hegy; gyöngén kapaszkodó lejtő vezet föl rá és ők rálópnak. Törpe bokrok szegélyezik a keskenyke utat, melyen szilárd léptekkel haladnak fölfelé. Idétlen károgása egy-egy elkésett varjunak hallik fel idegenül a kopár sudárról, míg a zöldelő rügyek között élesen vor a fülemile. Az ut szegélyén bujósdit játszik az ibolya; oly félénken huzódik meg, gyöngé-rövid életü szirmai oly gondosan óvja széles leveleivel: ott settenkedik a rozsdavörös moha, mely elnyomni, előlni igyekszik.

Bolyhos kelyhén a kikircsnek fakul a kékes szírom; lomhán, álmos-betegén hajtogatja fejét, porodái hullatják a termő himport: ime éltem! . . .

A fehérszínű hóvirág hivalkodón terjeszti koskeny esészejét: ime élek!

Az árvaleányhaj vékonyka fűszálban mered fölfelé, esetlenül himbálódzik gyöngégyökerén, mint csecsemő: ime élni fogok.

. . . Fölérnek a hegyek ormára, honnan tekintetük nem talál akadályt; látnak bele a végtelenségbe. Előttük terül el a

völgykatlan, ibolya kébbe vész a látáa tár szemeik előtt; káprázat üli meg szemeiket, de pihenőt keresnek a fehér folton, melyen még a tél álma uralg: a kései hó; a fekete négyyszögnyi területen, melyen parányi alakok mozognak: földműves ekéje sűrű barazdákat von az ugaron; haragos zöld sávjaian a völgykatlannak: kellő vetéseken; életet, üde életet lehelő pázsitos mezőkön. fűszeres illatot árasztó legelőkn.

És e pihenés közben elfáradt a lélek.

Közelebb huzódik a leány és lehunyja szempilláit

— Most látom az életet. Az ébredő lételt. Látom, miként tör ki halottaiból a fűszál, látom feslenni bimbait a fák virágainak, hallom suttozni minden szálát, minden szálnak számtalan sejtét: mily édes az élet! És hallom suttozni a dongó cincéert, hallom kacagva örvendeni ott fenn, fölötönk magasan, a daloló pacsirtát: oly édes az élet! Oh, hallom, minden érzökemmel érzem: miként hajlik fűszál szerelmesen a fűszálhoz, hallom halk esőkjuk noszót . . minden ébred! . . Minden ébred a mindenségben! Szívem is ébred!

1000 drbra 6:3 beteg esik. Rendes hus-szemlével bíró városokban megállapított esetekben 1888-ban a gümőkór gyakorisága 0.5—22.4 száztól között váltakozik. Hogy nálunk az országban a gümőkór szintén nagy fokban elterjedt, az kétségtelen; mutatják azt vármegyénkben is az aránylag ritkábban előforduló kényszervágatások alkalmával megállapított kórisémék, de egyáltalában oly nagyobb városok vágóhidjain észlelt esetek, mely vágóhidakon állandó s szigorú állatorvosi vizsgálat eszközöltetik. Statisztikai adatok gyűjtése nálunk is elijesztő szomorú eredményt mutatna fel.

A betegség aránylag gyakoribb a tehenek között s éppen az ilyen beteg tehenek teje az, a mely a betegséget az emberekre, a szopós borjúkra és más házi állatokra is átviszi. A gümőkóros tehenek tejének fertőző képessége ennél nagyobb, mennél nagyobb fokban van a tehenek tüdejében savoshárgyái mirigyekben de főleg tőgyében a betegség előrehaladva. A lipesei vágóhídon 21 hónap alatt levágott 17292 tehén közül 119 drbnál állapítottak meg gümőkórt a tőgyön, de ugyanezeknél más szervekben is volt gümőkór. Demme egy esetet közöl, midőn egy négyhónapos egészséges szülő gyermeké gümőkór (a bélfodri mirigyekben) következtében meghalt. A gyermek csak egy tehén tejét itta. E tehén később leölt. tüdejében, mellhártyáin gümőkór találtatott; a tőgyből kiszorított tejben Kochféle „bacillus tuberkulózis“ ki volt mutatható. Sertésfalkákban járványos jelleggel lépett fel a gümőkór, a midőn megállapítottatott, hogy ezek gümőkóros tehenek tejéből származó savót, sajt hulladékot kaptak eledelül. Ezen példák elég világosan mutatják a tej nagyfokú fertőző képességét, bár Máj. Bang. Stein, Johné kísérletekkel is bebizonyították hogy gümőkóros tehenek tejének beajtása által előidézték gümőkórt, husz beajtás közül tizenegy esetben fertőzés következett be. Egy vigasztaló körülmény azonban az, hogy az emberek egyéni hajlandósága is mérvadó s az, hogy a bacteriumok nagy része a normális savi hatású gyomornedv által megsemmisül.

Védekezzünk tehát a gümőkór ezen fertőzési módja ellen az által, hogy tejet egyáltalában nyersen soha, hanem csakis jól felforralt vagy sterilizált állapotban igyuk vagy itassuk a gyermekekkel. Azon állattenyésztők és állattartók pedig, kik bármilyen uton rájönnek fejős tehenek között esetleg jelentkező gümőkórra vagy csak annak gyanújára, tartsák erkölcsi kötelességüknek, ilyen teheneknek kimustrálását s csak vágóhídon való értékesítését, úgy a saját és családai, valamint az egész emberiség egészségének megóvása szempontjából.

Befertőződhetnek az emberek gümőkóros állatok husának élvezetétől is. Igaz ugyan, hogy erre nézve határozott adataink még nincsenek és még a mai időben is nagy vitatkozás tárgyát képezi a hus által való fertőzés lehetősége. Sikerült ugyan kisebb állatok mint juh, kecske, sertés és tyúk husában viruleus bacillusokat találni s ilyen hus etetésével gümőkóros fertőzést létrehozni. Gümőkóros szarvasmarha husáról általában azt mondhatjuk, hogy csak kivételesen fertőző. A kísérletek azért nem lehetnek határozottan mérvadók, mivel az ojtás a has-hártyán át történik s ez sokkal érzékenyebb a betegség iránt, mintka a hus természetes uton jut a gyomorba s ezután fertőz, ezen fertőzés kétséges, mert a gyomor sav ilyenkor is savi behatása folytán megsemmisítheti vagy legalább is meggyengíti a bacteriumok fertőző képességét,

Kastner Münchenben végzett kísérleteivel gümőkóros hus kivonatának tengeri malacokba történt ojtása után, negatív eredményt mutatott fal s úgy azt következteti, hogy a hus csak akkor fertőzhet, ha abban gümögócok vannak, a mi azonban ritka eset. A mi a besózott és füstölt hust illeti, ebben a tekintetben Forster müncheni tanár végzett kísérleteket s ezek eredményéhez képest megállapította, hogy sem a besózás sem a füstölés nem semmisíti meg a gümőkór bacillusait. Ezen körülmény azért bir nagy fontossággal, mert füstölt hust sokszor nyersen szokták elfogyasztani.

A VI. nemzetközi berni állatorvosi kongresszuson Guillebeau berni előadó az állatok husának közfogyasztásra való becsújtására nézve előadja, hogy a bacillusokat 60 fok meleg egy óra alatt, 70 fok egy negyed óra és 90 fok két perc alatt megsemmisíti s így a hus kizárólag főzve eendő, nyersen egyáltalában nem. Nagy foku gümőkóros és lesoványodott szarvasmarhák vérében is találtak gümőkór bacillust (Bellinger), de ez uton fertőzés ritkábban állhat be, mivel a szarvasmarhák levágása után csak egyharmada a vérnek marad a marhában vissza; veszélyesebb természetesen gümőkóros sertések vére mert ez hurkák alakjában s csak rövid ideig főzve kerül a fogyasztás alá.

Védekezzünk tehát a fertőzéstől gümőkóros elváltozásokat mutató zsigerék, nyirok-mirigyek és egyéb szervek megsemmisítése által. Ha a betegség csak kevés szervre szorítkozik, akkor ezen beteg részek s ezekkel szomszédos részek elvetendők. Szóval, minthogy a gümőkór szokásos székhelye a mellkasi szervek és hasüreg, azért nem jár veszéllyel a végtagok, keresztáj és farizmainak élvezete; annál veszedelmesebb azonban a mellkas, kasfal, rekeszizom élvezete. Ha azonban a gümőkór folytán az állat nagy fokban lesoványodott, ha a husban és nyirokmirigyekben gümök vannak, akkor a hus egészben ártalmas. Fődolog, minden esetben a husnak legalább 85° vízben való megfőzése utáni élvezete.

A mi már most az állat állomány megvédését illeti, erre nézve sok fontos intézkedés életbeleptetésére volna égető szükség, ezen intézkedések azonban mit sem érnének, ha az állattenyésztők és tartók maguk jól felfogott érdeküknél fogva nem igyekeznek minden lehetőt elkövetni, a mi szarvasmarha állományuk megvédésére sürgősen szükséges.

Ha valamely állományban akár kényszervágatás, akár vágóhídon való levágatás után a tulajdonos tudomást szerez arról, hogy gümőkór van megállapítva állatján, úgy el ne mulassa marhaállományát állatorvosilag megvizsgáltatni, első sorban olyan teheneket melyek a vizsgálat alapján a legkisebb gyanút mutatják, azonnal (még áldozatok árán is) állítsa külön a többtől vagy pedig rövid ideig tartó feljavítás után adja el levágás céljából mészárosnak. A mi pedig ezek borjait illeti, azokra nézve ugyan nincsen még határozottan megállapítva, hogy beteg anyaktól a betegséget öröklik. Több példát tudunk ugyanis arra, hogy a magzat már a méhben magába veheti a gümőkór bacillusát s rövidebb hosszabb idő múlva a betegség is kifejlődik benne, Norárd szerint a magzat csak az esetben lehet gümőkóros, ha a méhben is gümőkóros elváltozás van. A borjúk azonban gümőkóros tehenek tejjel is különösen ha ezek tőgye is beteg, befertőződhetnek. A beteg vagy gyanús tehenek borjai tehát szintén elkülönítendők és ha még nem mutatnak betegségre utaló tünetet óvatosságból elkülönítve nevelendők.

Fontos és különös figyelmet igényel azon intézkedés is, hogy úgy a rendes vágatásnál valamint uradalmakban előforduló kényszervágatások és sertésszurásoknál gümőkóros elváltozásokat mutató szervek alkalmas módon ártalmatlanná teendők s ne a szokásos módon kuttyáknak, sertéseknek és szárnyasoknak dobandók oda, ilyen uton a ragályt közvetve vagy közvetlenül tovább terjesztve.

Továbbá tüdővészese embereket az állatok ápolására felhasználni nem tanácsos, mert Guillebeau szerint is ilyen emberek köpetével a szarvasmarhák is befertőződnek s pedig úgy, hogy a földre, takarmányra a köpet útján jutott bacillusok spórái a kiszáradás után könnyen vitetnek el a levegővel az állatok légzőszerveibe vagy a takarmány útján a gyomorba és megindíthatják a gümőkóros folyamatot.

Az istállók tisztántartása szintén fontos körülmény olyan helyen, hol gümőkóros, vagy ennek gyanújában levő szarvasmarhák vagy sertések vannak; ugyanis a tehenek farkáról ha szennyezett, bejuthatnak a bacillusok a nemző szervekbe s a szennyes alomból a tőgybe is.

Elkerülhetetlenül szükséges volna minden állattenyésztőnek és tehenészetel bíró gazdálkodónak szarvasmarha állományát bizonyos időközökben állatorvosilag megvizsgáltatni s az ilyenkor gyanusaknak talált állatokat lehetőleg elkülönítve megfigyelés tárgyává tenni s az idővel ezeken esetleg jelentkező súlyosabb elváltozásokra utaló tünetek észlelése után azokat azonnal kiküszöbölni ilyen tünetek, melyek laikusok által is észrevehetőek a lassu soványodás, száraz tompa köhögés és gyorsabb légzés. Az ilyen vizsgálatokban jártas állatorvos természetesen a hozzá férhető nyirokmirigyek áttapintása, a mellkason kopogtatásra és hallgatódzásra ilyen állatoknál gümőkóros elváltozásokra többé kevésbé jellemző kórtüneteket fog észlelni.

De ha ilyen tünetekből határozottan a betegséget megállapítani nem is lehet, nagy fontosságu lesz a kórisémé biztos megállapítására az újabb időben már nagymérvű kísérletekkel kipróbált tubercubin.

A tuberculin Koch Robert által felfedezett szer, mely 1890 ben nagy port vert fel a tudományos világban, mint az emberek tuberculózisát gyógyító szer. Ha e tekintetben sajnos nem vállt is be eredményesen, az állatgyógyászatban diagnostikai hatásánál fogva szeles körben elterjedt kísérleteknek képezte alapját.

Első kísérleteket Oroszországban Guttman W. a dorperti állatorvosi iskola segédtanára három gümőkóros tehenen végzett ezen teheneken úgy a phisikális vizsgálattal mint pedig a hörgők nyálkájában talált gümőkóros bacilusokkal megállapította a gümőkórt. A tuberculin befecskendezések után beállott reakció olyan feltűnő volt, hogy őt a további kísérletekre serkentette és meggyőzte, hogy ennek mint diagnostikai szernek nagy jövője lesz az állatorvostanban és mezőgazdaságban.

Ezután a berlini állatorvosi iskolán 1891-ben, nálunk Hutya dr. állatorvosi akadémiai igazgató a földművelésügyi miniszter költségére beteg és egészséges szarvasmarhák vásároltatván, ezeken tett kísérleteket. A kísérletek ugyan ezuttal nem vezettek egybehangzó eredményre, mert gümőkóros állatok a tuberculin befecskendezésre nem mindig reagálnak.

Az azóta külföldön (Dániában) és nálunk is végzett kísérletek azonban ma már oly stádiumba hozták a tuberculin ojtást, hogy mondhatjuk azt is, miszerint a szer diagnostikai értéke már annyira meg van állapítva, hogy főlöské a nagy számu kísérleti adatokat még újakkal szaporítani. Ezen kísérletek megállapították, hogy a tuberculin az esetek 90 %-ban szembetűnő módon jelzi a gümőkór fennforgását vagy hiányát valamely állatban.

E szer lesz tehát hivatva a gümőkóruak szarvasmarha állományunkból való kiküszöbölését elősegíteni illetve ilyen beteg állatoknak ezuton való feiismerése után történendő és törvényes alapon nyugvó kiselejtése által az oly nagy értéket képviselő állat állományt megmenteni.

HIRDETÉSEK.

Az ipolysági izr. iskolánál egyes és többülésű

iskola-padok

jutányos áron kaphatók. — Az eladást **Vermes József** iskolai gondnok ur eszközli.

Wilheim Károly dr.
iskolaszéki elnök.

50 szekér

első minőségű

réti széna

a szaltnyai fürdő mellett kazalba rakva, — eladó

Kinszky Józsefnél
Ipolyságon.

Hontvármegye közig. bizottságától.

2. 1899. K. B. szám.

Hirdetmény!

A magyar királyi államvasutak igazgatóságának kérelme folytán a szakállosi állomás vágány hálózatának bővítési céljaira Szakállos község határában szükséges kisajátítási eljárást az 1881: XLI. tc. 32 §-a alapján kereskedelemügyi magyar királyi Minister ur 84937/898. számú rendeletével elrendelvén; az eljárás keresztül vezetése céljából a közigazgatási bizottság által említett tc. 33 §-a értelmében egy négy tagu bizottság küldetett ki, mely bizottság fog határozni mindazon igények és észrevételek fölött, a melyeket a felek említett törvény I. fejezete alapján netán emelni fognak.

A bizottság eljárási határnapjául folyó évi február hó 20 napjának d. e. 11 órája tüzetik ki; — miről az érdekeltek oly hozzáadással értesítetnek, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása fölött akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelennek meg.

Együttal tudomására hozatik az érdekelteknek, hogy a kisajátítási

terv és összeírás folyó évi február hó 1 napjától kezdve az eljárás napjáig Szakállos község házában közszemlére tétetett, mely idő alatt ott megtekinthető.

Ipolyság, 1899. január hó 12.

Czibulya László
h. elnök, alispán.

Amerikai zsebórák.

Jótalással, hogy a nikkell színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként **3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajcár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi szolingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmeztakarító.

Darabja **3 forint.**

A penge ***esilagos acélból és a többi részei alpakából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor
főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

19-26

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül olcsó felbörkötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hónapban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsátatni.

Egy-egy füzet ára 30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszes be-kötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárban.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alóírt kiadóhoz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy **mutatványfüzetet**

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az egész nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhó ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családai és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekéről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfinnyesebb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, mind n uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Előfizető gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Magyar királyi államvasutak.

Másolat a 11268/A H. ig. számhoz.
2. szám/1899. K. B. Hontvármegye
közigazgatási bizottságától.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságának kérelme folytán a Szakállos állomás vágány hálózatának bővítési céljaira Szakállos község határában szükséges kisajátítási eljárást az 1881. XLI. tc. 32 §-a alapján kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur 84937/898. számú rendeletével elrendelvén, az eljárás keresztülvezetése céljából a közigazgatási bizottság által említett tc. 33 §-a értelmében egy négy tagú bizottság küldetett ki, mely bizottság fog határozni mind azon igények és észrevételek fölött, a melyeket a felek említett törvény I. fejezete alapján netán emelni fognak.

A bizottság eljárási határnapjául folyó évi február hó 20. napjának d. e. 11 órája tüzetik ki, — miről az érdekeltek oly hozzáadással értesítetnek, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása fölött akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül senki sem jelennek meg.

Együttal tudomására hozatik az érdekelteknek, hogy a kisajátítási terv és összeírás folyó évi február hó 1. napjától kezdve az eljárás napjáig Szakállos község házában közszemlére tétetett, mely idő alatt itt megtekinthető.

Ipolyság, 1899. január 12.

Aláírás
h. elnök alispán

Hirdetmény.

Van szerencsém a tisztelt közönséggel tudatni, hogy **I p o l y s á g o n** legközelebb megkezdem

fogorvosi működésemet.

Bővebb értesítéssel az érkezésem napján kifüggesztendő falragaszok szolgálnak.

Kiváló tisztelettel

Schneid Rikárd fogspecialista
Bécsből.

Állatbiztosítás!

A „Magyar Kölesönös Állatbiztosító Társaság” m. sz. Budapesten, elfogad biztosításokat lovak és szarvasmarhákra nézve az **elhullás és a szövetkezet által balesetek és egyéb okok következtében elrendelt kényszervágás** eseteire, ugyszintén **járvány, verseny, és herélési biztosításokat.**

Biztosításokat felvesz, felvilágosítás és prospectussal szolgál

Zmeskall György

A „Magyar Kölesönös Állatbiztosító Társaság” m. sz. főügynöke Ipolyságon „Hungaria” Műtrágya, Kénsav, és Vegyi Ipar RT. Képviselője.

**HOFF maláta-
készítményei •
gyengék és betegeknek.**

Hoff János
maláta egészségi itala.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomor bántalmaknál, nemkülönben a lábadozóknak legjobban bevált és legjobb ízű erősítő szere.

Egy palaek ára **75 kr.** —
Öt palaek **bérmentve 3.75 kr.** —

Tíz éve, vagy már régebbi idő óta használom az Ön maláta egészségi sörét és egyéb maláta készítményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek feleségemnek visszaadták az egészséget.

Böger, Bécs, Hofmühlgasse.

Hoff János
süritett maláta kivonata

Tüdőbajoknál, gégehurutnál, ugymint idült köhögésnél; főleg a gyermekek légzési szerveinek megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmaztatik. Ize nagyon kellemes.

Egy üveg ára **1 frt.** — Öt üveg **bérmentve 5 frt.**

Maláta kivonat készítményei valóban jó és hatásos szerek. Küldjön tehát ismét 5 üveg maláta kivonatot, 1 font maláta csokoládét és 1/2 zacskó maláta kivonat mell cukorkát.

Fischer G. örnagy N.-Várad.

Hoff János
maláta egészségi csokoládéja.

Gyengéségnél, vérszegénységénél, idegességénél, almatlanságnál étvágytalanságnál kitűnően bevált. Rendkívül jó ízű és tápláló. Gyenge gyermekek igen jó eredménnyel használják.

Egy csomag ára **1 frt.**

Maláta csokoládéja a legkitűnőbb a mit ismerek. Ezen kellemes italt idült gyomor — illetve emésztési zavaroknál, sápkóránál és általános gyengeségnél mindenkor jó eredménnyel alkalmazom.

Dr. Nicoletti orvos Triebel.

Hoff János maláta
kiv. mell cukorkái.

Köhögésnél, rekedtségénél, elnyálkásodásnál, főleg tüdőhurutnál utólérhetlen hatása. A valódi maláta meleukorkákat emésztési zavar nélkül tetszés szerint mennyiségben lehet használni. Egy doboz ára **10 kr.** egy zacskó **30 kr.**

Csodálatos volt maláta kivonat mell cukorkáinak hatása makacs köhögésem ellen.

Zedlitz-Neukirch lovag, Waldenburg.

Czukorkái feleségem köhögésén és astmatikus bántalmain kitűnően segítenek.

Busch plébános, Weischütz.

Raktár Ipolyságon: Berkó István gyógyszerháza; Dombó Károly, Bolner Pál, Rumann Lajos csemogó és fűszer kereskedésében.
Magyarországi kizárólagos főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest király u. 12.